DOMSTOLENS DOM (Anden Afdeling)

30. maj 2002 *

I de forenede sager C-284/00 og C-288/00,

angående anmodninger, som Bundesverwaltungsgericht (Tyskland) i medfør af artikel 234 EF har indgivet til Domstolen for i de for nævnte ret verserende sager,

Stratmann GmbH und Co. KG

mod

Landrätin des Kreises Wesel (sag C-284/00),

og

Fleischversorgung Neuss GmbH und Co. KG

mod

Landrat des Kreises Neuss (sag C-288/00),

* Processprog: tysk.

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen dels af Rådets direktiv 85/73/EØF af 29. januar 1985 om finansiering af sundhedsmæssig undersøgelse og kontrol af fersk kød og fjerkrækød (EFT L 32, s. 14), og af Rådets beslutning 88/408/EØF af 15. juni 1988 om størrelserne for den afgift, der i henhold til direktiv 85/73 skal opkræves for sundhedsmæssig undersøgelse og kontrol af fersk kød (EFT L 194, s. 24), dels af direktiv 85/73, som ændret ved Rådets direktiv 93/118/EF af 22. december 1993 (EFT L 340, s. 15, og berigtigelse EFT 1994 L 280, s. 91), sammenholdt med Rådets direktiv 64/433/EØF af 26. juni 1964 om sundhedsmæssige problemer vedrørende handelen med fersk kød inden for Fællesskabet (EFT 1963-1964, s. 175), såvel som affattet ved Rådets direktiv 89/662/EØF af 11. december 1989 om veterinærkontrol i samhandelen i Fællesskabet med henblik på gennemførelse af det indre marked (EFT L 395, s. 13), som affattet ved Rådets direktiv 91/497/EØF af 29. juli 1991 om ændring og kodificering af direktiv 64/433 med henblik på at udvide dets anvendelsesområde til også at omfatte produktion og afsætning af fersk kød (EFT L 268, s. 69),

har

DOMSTOLEN (Anden Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, N. Colneric, og dommerne R. Schintgen (refererende dommer) og V. Skouris,

generaladvokat: P. Léger
justitssekretær: fuldmægtig M.-F. Contet,

efter at der er indgivet skriftlige indlæg af:

— Stratmann GmbH und Co. KG (sag C-284/00) ved Rechtsanwalt L. Liebenau

— Fleischversorgung Neuss GmbH und Co. KG (sag C-288/00) ved Rechtsanwalt L. Liebenau

— Landrätin des Kreises Wesel (sag C-284/00) ved Kreisverwaltungsdirektor G. Harmeling

— Landrat des Kreises Neuss (sag C-288/00) ved Kreisrechtsdirektor S. Heithoff

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber (sag C-284/00 og sag C-288/00) ved G. Braun og G. Berscheid, som befuldmægtigede,

på grundlag af retsmøderapporten,

efter at der i retsmødet den 17. januar 2002 er afgivet mundtlige indlæg af Stratmann GmbH und Co. KG ved Rechtsanwalt H. Tuengerthal, af Fleischversorgung Neuss GmbH und Co. KG ved L. Liebenau, af Landrätin des Kreises Wesel ved G. Harmeling, af Landrat des Kreises Neuss ved S. Heithoff, og af Kommissionen ved G. Braun og G. Berscheid,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 21. marts 2002,

afsagt følgende

Dom

1 Ved to kendelser af 27. april 2000, indgået til Domstolen henholdsvis den 19. juli 2000 og den 21. juli 2000, har Bundesverwaltungsgericht i medfør af artikel 234 EF forelagt to præjudicielle spørgsmål vedrørende fortolkningen dels af Rådets direktiv 85/73/EØF af 29. januar 1985 om finansiering af sundhedsmæssig undersøgelse og kontrol af fersk kød og fjerkrækød (EFT L 32, s. 14), og af Rådets beslutning 88/408/EØF af 15. juni 1988 om størrelserne for den afgift, der i henhold til direktiv 85/73 skal opkræves for sundhedsmæssig undersøgelse og kontrol af fersk kød (EFT L 194, s. 24), dels af direktiv 85/73, som ændret ved Rådets direktiv 93/118/EF af 22. december 1993 (EFT L 340, s. 15, og berigtigelse EFT 1994 L 280, s. 91), sammenholdt med Rådets direktiv 64/433/EØF af 26. juni 1964 om sundhedsmæssige problemer vedrørende handelen med fersk kød inden for Fællesskabet (EFT 1963-1964, s. 175), såvel som affattet ved Rådets direktiv 89/662/EØF af 11. december 1989 om veterinærkontrol i samhandelen i Fællesskabet med henblik på gennemførelse af det indre marked (EFT L 395, s. 13), som affattet ved Rådets direktiv 91/497/EØF af 29. juli 1991 om ændring og kodificering af direktiv 64/433 med henblik på at udvide dets anvendelsesområde til også at omfatte produktion og afsætning af fersk kød (EFT L 268, s. 69).

2 Spørgsmålene er blevet rejst i forbindelse med to sager mellem henholdsvis Stratmann GmbH und Co. KG (herefter »Stratmann«) og Landrätin des Kreises Wesel (herefter »Landrätin«) samt Fleischversorgung Neuss GmbH und Co. KG (herefter »Fleischversorgung Neuss«) og Landrat des Kreises Neuss (herefter »Landrat«) vedrørende opkrævning af afgifter, som disse selskaber er blevet pålagt for sundhedsmæssig undersøgelse og kontrol af kød, som Landkreise Wesel und Neuss har ladet udføre for deres regning i perioden fra 1991 til 1994.

Fællesskabsretlige bestemmelser

Bestemmelser vedrørende sundhedsmæssig undersøgelse og kontrol af fersk kød

Direktiv 64/433, som affattet ved direktiv 89/662

3 Direktiv 64/433, som affattet ved direktiv 89/662, vedrører i overensstemmelse med sin artikel 1, stk. 1, handelen mellem medlemsstaterne med fersk kød hidrørende fra husdyr bl.a. af arterne kvæg og svin. I henhold til nævnte direktivs artikel 2 forstås ved »fersk kød« kød, som med undtagelse af kuldebehandling ikke har været underkastet nogen behandling, der forlænger holdbarheden.

4 Artikel 3, stk. 1, A, litra d), i direktiv 64/433, som affattet ved direktiv 89/662, bestemmer:

»Hver medlemsstat drager omsorg for, at der fra dens område til en anden medlemsstats område kun sendes fersk kød, der opfylder følgende betingelser:

A. Hele kroppe, halve kroppe, halve kroppe opskåret i højst tre en grosudskæringer eller kvarte kroppe skal

[...]

d) være undersøgt efter slagtningen af en embedsdyrlæge i overensstemmelse med bilag I, kapitel VII, og ikke have udvist nogen forandring med undtagelse af traumatiske læsioner opstået kort før slagtningen, lokale misdannelser eller forandringer, for så vidt det er konstateret — om fornødent ved egnede laboratorieundersøgelser — at disse læsioner, misdannelser eller forandringer ikke gør slagtekroppen og det tilhørende slagteaffald uegnet til menneskeføde eller farligt for den menneskelige sundhed.«

5 Den nævnte undersøgelse efter slagtningen skal om fornødent omfatte laboratorieundersøgelser [jf. bilag I, kapitel VII, punkt 39, litra e), til direktiv 64/433, som affattet ved direktiv 89/662]. Desuden skal fersk kød fra tamsvin, indeholdende tværstribet skeletmuskulatur, underkastes en trikinundersøgelse under embedsdyrlægens tilsyn og ansvar i henhold til videnskabeligt anerkendte og i praksis gennemprøvede fremgangsmåder, særligt sådanne, som er fastsat i EF-direktiver eller i andre internationale forskrifter (bilag I, kapitel VII, punkt 41, afsnit D, til samme direktiv).

6 I medfør af artikel 4, stk. 1, litra a), i direktiv 64/443, som affattet ved direktiv 89/662, drager hver medlemsstat omsorg for, at der, hvis der er tale om fersk svinekød, bortset fra fersk kød, som har været udsat for kuldebehandling i overensstemmelse med Rådets direktiv 77/96/EØF af 21. december 1976 om trikinundersøgelse i forbindelse med indførsel af fersk kød af tamsvin fra tredjelande (EFT 1977 L 26, s. 67), fra dens område til en anden medlemsstats område kun sendes fersk kød, som har været undersøgt for trikiner i overensstemmelse med bilag I, kapitel VII, punkt 41, afsnit D, til direktiv 64/433. I henhold til nævnte direktivs artikel 5, litra f), påser medlemsstaterne endvidere, at fersk kød fra dyr, for så vidt angår svin, hos hvilke der er konstateret forekomst af trikiner, ikke sendes fra deres område til en anden medlemsstats område.

7 I medfør af artikel 2, stk. 1, sammenholdt med artikel 6, stk. 1, i Rådets direktiv 88/409/EØF af 15. juni 1988 om sundhedsbestemmelser for kød til hjemmemarkedet og om størrelserne for den afgift, der i henhold til direktiv 85/73 skal opkræves ved undersøgelse af sådant kød (EFT L 194, s. 28), iværksætter medlemsstaterne de fornødne bestemmelser for at sikre, at alt fersk kød, der produceres på deres område med henblik på hjemmemarkedet, senest fra den 1. januar 1991 tillige undersøges i henhold til de regler for undersøgelse, der bl.a. er fastsat i kapitel VII i bilag I til direktiv 64/433.

Direktiv 64/433, som affattet ved direktiv 91/497

8 I henhold til artikel 3, stk. 1, A, litra d), i direktiv 64/433, som ændret og kodificeret ved direktiv 91/497, drager hver medlemsstat omsorg for, at »hele kroppe, halve kroppe, halve kroppe opskåret i højst tre udskæringer eller kvarte kroppe [...] undersøges efter slagtningen af en embedsdyrlæge i overensstemmelse med bilag I, kapitel VIII, og ikke har udvist nogen forandring med undtagelse af traumatiske læsioner opstået kort før slagtningen, lokale misdannelser eller forandringer, for så vidt det er konstateret — om fornødent ved egnede laboratorieundersøgelser — at disse læsioner, misdannelser eller forandringer ikke gør slagtekroppen og det tilhørende slagteaffald uegnet til menneskeføde eller bringer den menneskelige sundhed i fare«.

9 I lighed med hvad der bestemtes i direktiv 64/433, som affattet ved direktiv 89/662, skal den nævnte undersøgelse efter slagtningen »om nødvendigt [omfatte] laboratorieundersøgelser« [bilag I, kapitel VIII, punkt 40, litra e)]. Embedsdyrlægen skal endvidere systematisk foretage trikinundersøgelse af fersk kød fra svin indeholdende tværstribet skeletmuskulatur [bilag I, kapitel VIII, punkt 42, afsnit A, nr. 3)].

10 Artikel 5, stk. 1, litra a), nr. ii) og iii), i direktiv 64/533, som affattet ved direktiv 91/497, bestemmer:

»Medlemsstaterne drager omsorg for, at embedsdyrlægen erklærer følgende kød uegnet til menneskeføde:

a) kød fra dyr,

[...]

ii) der udviser akutte forandringer som følge af bronchopneumoni (lungebetændelse), pleuritis (lungehindebetændelse), peritonitis (bughindebetændelse), metritis (børbetændelse), mastitis (yverbetændelse), arthritis (ledbetændelse), pericarditis (hjertesækbetændelse), enteritis (tarmbetændelse) eller meningoencephalitis (hjernehindebetændelse), der er bekræftet ved en grundig inspektion, eventuelt ledsaget af en bakteriologisk undersøgelse og en undersøgelse for forekomst af restkoncentrationer af stoffer med farmakologisk virkning.

[...]

iii) der er angrebet af følgende parasitære sygdomme: [...] trikinose.«

11 I medfør af artikel 6, stk. 1, litra a), i direktiv 64/433 i samme affattelse drager medlemsstaterne omsorg for, at fersk svinekød, som ikke er undersøgt for

tilstedeværelsen af trikiner i overensstemmelse med bilag I til direktiv 77/96, underkastes frysebehandling i henhold til bilag IV til nævnte direktiv.

12 I henhold til artikel 3, stk. 1, i direktiv 91/497 sætter medlemsstaterne de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme bestemmelserne i dette direktiv inden den 1. januar 1993.

Direktiv 77/96

13 Direktiv 77/96 blev vedtaget på grundlag af artikel 21 i Rådets direktiv 72/462/EØF af 12. december 1972 om sundhedsmæssige og veterinær-politimæssige problemer i forbindelse med indførsel af kvæg og svin samt fersk kød fra tredjelande (EFT 1972 (31.12.), s. 77), som i sin oprindelige version bestemmer, at »Rådet fastsætter på forslag fra Kommissionen en metode og de nødvendige nærmere regler for at konstatere tilstedeværelsen af trikiner i fersk svinekød«.

14 I overensstemmelse med bestemmelserne i direktiv 77/96 skal fersk kød af tamsvin importeret fra tredjelande underkastes en undersøgelse, som tager sigte på at påvise tilstedeværelsen af trikiner i overensstemmelse med en af de i bilag I nævnte metoder. Medlemsstaterne kan imidlertid bestemme, at fersk kød hidrørende fra visse tredjelande eller fra dele af disse lande, ikke skal underkastes en undersøgelse under forudsætning af, at de underkastes en kuldebehandling i henhold til bilag IV til direktiv 77/96.

Bestemmelser om finansiering af udgifterne til sundhedsmæssig undersøgelse og kontrol af fersk kød

Direktiv 85/73 og beslutning 88/408

15 Direktiv 85/73 bestemmer i artikel 1, stk. 1, første led, at medlemsstaterne drager omsorg for, at der fra den 1. januar 1986 ved slagtning af de i stk. 2 omhandlede dyr opkræves en afgift til dækning af udgifterne til sundhedsmæssig undersøgelse og kontrol. I medfør af artikel 1, stk. 2, forstås der ved »dyr« i dette direktiv husdyr, herunder bl.a. kvæg og svin.

16 Ifølge artikel 2, stk. 1, første afsnit, i direktiv 85/73 vedtager Rådet inden den 1. januar 1986 den eller de faste størrelser for de afgifter, der er omhandlet i artikel 1, stk. 1, første led, samt principperne og de nærmere bestemmelser for gennemførelsen af nævnte direktiv og undtagelsesbestemmelser. Ifølge samme direktivs artikel 2, stk. 2, kan en medlemsstat opkræve beløb, der er større end de i stk. 1 omhandlede, forudsat at den samlede afgift, som medlemsstaten opkræver, er mindre end eller lig med de faktiske undersøgelsesudgifter.

17 Beslutning 88/408, som er vedtaget i henhold til artikel 2, stk. 1, i direktiv 85/73, fastsætter ifølge sin artikel 1 den afgift, som medlemsstaterne i henhold til bl.a. direktiv 64/433 skal opkræve for den sundhedsmæssige undersøgelse og kontrol af fersk kød, samt de nærmere bestemmelser og principper for anvendelse af direktiv 85/73. Artikel 2, stk. 1, i beslutning 88/408 bestemmer, at denne afgift fastsættes til et gennemsnitsniveau på 2,5 ECU/dyr for ungkvæg og 1,30 ECU/dyr for svin.

18 Det bestemmes i artikel 2, stk. 2, i beslutning 88/408, at de medlemsstater, hvor lønomkostninger, virksomhedernes struktur og forholdet mellem dyrlæger og kontrollanter afviger fra det fællesskabsgennemsnit, der er anvendt ved beregningen af de faste beløb i stk. 1, kan fravige disse i opadgående eller nedadgående retning svarende til de faktiske udgifter ved undersøgelsen. Ved brug af disse undtagelser baserer medlemsstaterne sig på de principper, der er anført i bilaget til beslutning 88/408.

19 Artikel 5, stk. 1, i beslutning 88/408 bestemmer, at det i artikel 2 omhandlede beløb træder i stedet for enhver anden sundhedsskat eller -afgift, som medlemsstaternes nationale, regionale eller kommunale myndigheder opkræver for den sundhedsmæssige undersøgelse og kontrol af fersk kød, som omhandlet i artikel 1, og for udstedelse af certifikat.

20 Ifølge artikel 4 i direktiv 88/409 gælder de afgifter, der følger af artikel 2 i beslutning 88/408, for fersk kød, der er produceret på en medlemsstats område med henblik på hjemmemarkedet, og som derfor ligeledes skal underkastes en undersøgelse i henhold til bestemmelserne om undersøgelse i direktiv 64/433.

Direktiv 85/73, som ændret ved direktiv 93/118

21 Ifølge artikel 1, stk. 1, første led, i direktiv 85/73, som ændret ved direktiv 93/118, drager medlemsstaterne omsorg for at opkræve en EF-afgift til dækning af udgifterne til sundhedsmæssig undersøgelse og kontrol af det i forskellige direktiver omhandlede kød, herunder direktiv 64/433.

22 Artikel 2 i direktiv 85/73, som ændret ved direktiv 93/118, bestemmer:

»1. Med henblik på finansiering af den kontrol, der udføres af de kompetente myndigheder i henhold til de direktiver, der er nævnt i artikel 1, og kun med dette formål, sørger medlemsstaterne for at opkræve

— EF-afgifter fra den 1. januar 1994 i overensstemmelse med bilagets retningslinjer for kød, der er omhandlet i direktiv 64/433/EØF [...]

[...]

[...]

3. En medlemsstat kan opkræve beløb, der er større end EF-afgifterne, forudsat at den samlede afgift, som medlemsstaten opkræver, ikke overstiger de faktiske undersøgelsesudgifter.

4. EF-afgifterne træder i stedet for enhver anden sundhedsskat eller -afgift, som nationale, regionale eller kommunale myndigheder i medlemsstaterne opkræver

for den i artikel 1 nævnte undersøgelse og kontrol samt udstedelse af certifikat. Dog kan medlemsstaterne indtil den 31. december 1995 opkræve udgifterne til registrering af slagterier, der er meddelt autorisation i overensstemmelse med retsforskrifterne i bilag A til direktiv 89/662/EØF.

[...]«

23 I henhold til kapitel I, nr. 1, i bilaget til direktiv 85/73, som ændret ved direktiv 93/118, opkræver medlemsstaterne, med forbehold af nr. 4 og 5, for udgifter til undersøgelse i forbindelse med slagtning et fast beløb på 2,5 ECU/dyr for ungkvæg og 1,3 ECU/dyr for svin. Ifølge kapitel I, nr. 4, litra a) og b), i samme bilag kan medlemsstaterne til dækning af højere omkostninger henholdsvis forhøje de fastsatte beløb for en given virksomheds vedkommende under de anførte betingelser eller opkræve en særafgift svarende til de faktiske omkostninger.

24 Artikel 2 i direktiv 93/118 ophæver beslutning 88/408 fra den 1. januar 1994.

25 I medfør af artikel 3, stk. 1, første afsnit, i direktiv 93/118 sætter medlemsstaterne de nødvendige love eller administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme dette direktiv senest den 31. december 1993 for så vidt angår kravene i bilaget og i artikel 5, og senest den 31. december 1994 for så vidt angår de øvrige bestemmelser.

Nationale bestemmelser

26 § 24 i Fleischhygienegesetz (lov om sundhedsmæssig kontrol af kød, herefter »FlHG«), som affattet den 24. februar 1987 (BGBl. I, s. 649), bestemmer:

»1) For myndighedernes foranstaltninger i henhold til denne lov og i henhold til lovens gennemførelsesbestemmelser opkræves omkostningsdækkende afgifter og refusioner.

2) De foranstaltninger, der er omfattet af pligten til omkostningsdækning i henhold til stk. 1, fastsættes efter delstatens retsregler. Rådets direktiv 85/73 [...] finder anvendelse ved fastsættelse af afgifternes størrelse.«

27 Ved Gesetz zur Änderung veterinärrechtlicher, lebensmittelrechtlicher und tierzuchtrechtlicher Vorschriften af 18. december 1992 (lov om ændring af bestemmelser om dyresundhed, levnedsmidler og dyreavl) (BGBl. I, s. 2022), som trådte i kraft den 1. januar 1993, blev der i FlHG's § 24, stk. 2, indsat følgende ord:

»og de retsakter, som Det Europæiske Fællesskabs institutioner har udstedt med hjemmel i dette direktiv«.

28 Nordrheinwestfälisches Gesetz über die Kosten der Fleisch- und Geflügelfleisch-hygiene (delstaten Nordrhein-Westfalens lov om omkostningerne ved kød- og

fjerkrækødhygiejne) af 16. december 1998 (GV. NRW. s. 775, — herefter »FlGFlHKostG NW«), der for så vidt angår lovens bestemmelser om vedtægter vedrørende myndighedernes foranstaltninger i medfør af FlHG trådte i kraft den 1. januar 1991 med tilbagevirkende gyldighed, bestemmer i § 1, at amterne og byerne uden for amtssystemet i vedtægter fastsætter regler for opkrævning af afgifter bl.a. med hjemmel i FlHG's § 24.

29 Verordnung zur Ausführung des nordrheinwestfälischen Gesetzes über die Kosten der Fleisch- und Geflügelfleischhygiene (bekendtgørelse om gennemførelse af FlGFlHKostG NW) af 6. maj 1999 (GV. NRW, s. 156), som ændret ved bekendtgørelse af 27. september 1999 (GV. NRW, s. 563), som — for så vidt angår de bestemmelser, der har betydning for tvisterne i hovedsagen — tillige er trådt i kraft med tilbagevirkende gyldighed den 1. januar 1991, afgrænser i § 1, stk. 1, de afgiftspligtige aktiviteter, for hvilke — efter ophavsmanden til nævnte bekendtgørelses opfattelse — direktiv 85/73 i den til enhver tid gældende affattelse fastsætter en fællesskabsafgift, og i § 1, stk. 2, de afgiftspligtige aktiviteter, for hvilke der ikke er fastsat en fællesskabsafgift. Blandt sidstnævnte er anført undersøgelser for trikiner og bakteriologiske undersøgelser.

30 Satzung des Kreises Wesel über die Erhebung von Gebühren und Auslagen für Amtshandlungen nach dem Fleischhygienegesetz (Wesel amts vedtægt om opkrævning af afgifter og refusion for myndighedernes foranstaltninger i henhold til FlHG) af 16. august 1999 (Amtsblatt des Kreises Wesel nr. 21, herefter »Wesels vedtægter«), som er trådt i kraft med tilbagevirkende gyldighed fra den 1. januar 1991, dog med overgangsbestemmelser for de tidligere perioder, fastsætter ud over den faste afgift for undersøgelsen efter slagtning også en afgift for undersøgelsen for trikiner i svinekød, der i overensstemmelse med de tidligere vedtægter er forskellig for 1992 såvel som for 1993 og 1994.

31 Satzung des Kreises Neuss über die Erhebung von Gebühren für Amtshandlungen nach dem Fleischhygienegesetz (Neuss amts vedtægt om opkrævning af afgifter

for myndighedernes foranstaltninger i henhold til bestemmelserne om kødhygiejne) af 10. juni 1999 (offentliggjort i pressen den 16.6.1999, herefter »Neuss' vedtægter«), som, for så vidt angår de for sag C-288/00 relevante bestemmelser, er trådt i kraft med tilbagevirkende gyldighed den 1. januar 1991, idet de indeholder overgangsbestemmelser for de tidligere perioder, fastsætter i overensstemmelse med de tidligere vedtægter ud over den faste afgift for undersøgelsen efter slagtning også en afgift for bakteriologiske undersøgelser på 45 DEM/dyr.

Tvisterne i hovedsagen

Sag C-284/00

32 Sagsøgeren i hovedsagen, Stratmann, driver en slagterivirksomhed. Fra 1992 til 1994 udstedte Landrätin i henhold til Wesels vedtægter, som affattet på det pågældende tidspunkt, flere afgiftsopkrævninger til Stratmann for sundhedsmæssige undersøgelser før og efter slagtning af kvæg, får, geder og svin samt for undersøgelsen for trikiner i svinekød.

33 Stratmann anlagde sag til prøvelse af disse afgiftsopkrævninger. Efter at Stratmann havde fået medhold, først helt og siden delvist, ved henholdsvis Verwaltungsgericht Düsseldorf (Tyskland) og Oberverwaltungsgericht für das Land Nordrhein-Westfalen (Tyskland), anlagde virksomheden »revionssøgsmål« ved Bundesverwaltungsgericht. Søgsmålet vedrørte kun spørgsmålet om, hvorvidt Landrätin var berettiget til at opkræve en særlig afgift for undersøgelsen for trikiner i svinekød.

34 Da det efter Bundesverwaltungsgerichts opfattelse ikke fremgik tydeligt af de relevante fællesskabsretlige bestemmelser, hvorvidt den eventuelt forhøjede faste afgift også omfatter omkostningerne i forbindelse med undersøgelser for trikiner, har den besluttet at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Omfatter den faste afgift, der i henhold til Rådets direktiv 88/409/EØF af 15. juni 1988, som foreskriver anvendelse af Rådets direktiv 64/433/EØF af 26. juni 1964

a) som affattet ved direktiv 89/662/EØF af 11. december 1989

b) som affattet ved direktiv 91/497/EØF af 29. juli 1991,

gælder for undersøgelse af fersk kød bestemt for hjemmemarkedet i henhold til

a) Rådets direktiv 85/73/EØF af 29. januar 1985, sammenholdt med Rådets beslutning 88/408/EØF af 15. juni 1988

b) Rådets direktiv 85/73/EØF, som affattet ved Rådets direktiv 93/118/EF af 22. december 1993,

også omkostningerne til gennemførelse af undersøgelser af fersk svinekød for trikiner?«

Sag C-288/00

35 I januar 1991 slagtede Fleischversorgung Neuss ungkvæg i Kreiss Neuss' slagteri. Ved meddelelse af 1. februar 1991 til Fleischversorgung Neuss opkrævede Landrat, på grundlag af Neuss' vedtægter, ud over almindelige afgifter for gennemførelse af undersøgelser før og efter slagtning, også afgifter på 1 350 DEM for gennemførelsen af 30 bakteriologiske undersøgelser.

36 Da appelretten ikke gav Fleischversorgung Neuss medhold i dets søgsmål til prøvelse af afgiftsopkrævningerne, anlagde virksomheden »revisionssøgsmål« ved Bundesverwaltungsgericht. Bundesverwaltungsgericht, som dermed blev stillet over for spørgsmålet om, hvorvidt Landrat var berettiget til at opkræve særlige afgifter for sådanne bakteriologiske undersøgelser, besluttede at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Omfatter den faste afgift, der i henhold til Rådets direktiv 88/409/EØF af 15. juni 1988, som foreskriver anvendelse af Rådets direktiv 64/433/EØF af 26. juni 1964, som affattet ved direktiv 89/662/EØF af 11. december 1989, gælder for undersøgelse af fersk kød bestemt for hjemmemarkedet, i henhold til Rådets direktiv 85/73/EØF af 29. januar 1985, sammenholdt med Rådets beslutning 88/408/EØF af 15. juni 1988, også omkostningerne til en i det konkrete tilfælde nødvendig bakteriologisk undersøgelse?«

37 Ved kendelse afsagt af Domstolens præsident den 21. september 2000 er sagerne C-284/00 og C-288/00 blevet forenet med henblik på den skriftlige og mundtlige forhandling samt domsafsigelsen.

De præjudicielle spørgsmål

38 Med disse spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om de udgifter, der er forbundet med bakteriologiske undersøgelser og trikinundersøgelser, som gennemføres i henhold til direktiv 64/433, som affattet såvel ved direktiv 89/662 som ved direktiv 91/497, er omfattet af den EF-afgift, som medlemsstaterne opkræver for sundhedsmæssig undersøgelse og kontrol af fersk kød i medfør af dels direktiv 85/73 og beslutning 88/408, dels direktiv 85/73, som ændret ved direktiv 93/118.

39 I denne forbindelse bemærkes, at i medfør af artikel 1 i direktiv 85/73 drager medlemsstaterne omsorg for, at der fra den 1. januar 1986, opkræves en afgift til dækning af udgifterne til sundhedsmæssig undersøgelse og kontrol gennemført i forbindelse med slagtning af husdyr, herunder bl.a. kvæg og svin.

40 Beslutning 88/408, som er vedtaget i henhold til direktiv 85/73, fastsætter ifølge sin artikel 1 den afgift, som medlemsstaterne skal opkræve for den sundhedsmæssige undersøgelse og kontrol, som bl.a. er foreskrevet i direktiv 64/433.

41 Det fremgår af artikel 1 i direktiv 85/73, som affattet ved direktiv 93/118, som fandt anvendelse fra den 1. januar 1994, at den nævnte EF-afgift opkræves af medlemsstaterne til dækning af udgifterne til sundhedsmæssig undersøgelse og kontrol af det kød, som bl.a. er omhandlet i direktiv 64/433.

42 Det må derfor fastslås, at det følger af ordlyden af direktiv 64/433, som affattet såvel ved direktiv 89/662 som ved direktiv 91/497, at denne sundhedsmæssige undersøgelse og kontrol kan, og i visse tilfælde endog skal, omfatte bakteriologiske undersøgelser såvel som undersøgelser af svinekød for trikiner.

43 Dels skal undersøgelsen, som medlemsstaterne skal gennemføre straks efter slagtningen af de omhandlede dyr, både ifølge bilag I, kapitel VII, punkt 39, litra e), til direktiv 64/433, som affattet ved direktiv 89/662, og ifølge bilag I, kapitel VIII, punkt 40, litra e), til direktiv 64/433, som affattet ved direktiv 91/497, om fornødent omfatte laboratorieundersøgelser.

44 Det fremgår af artikel 3, stk. 1, A, litra d), i direktiv 64/433 i dets to versioner, at medlemsstaterne kan være forpligtet til at gennemføre sådanne laboratorieundersøgelser for at sikre, at læsioner, misdannelser eller forandringer, som de omhandlede slagtekroppe eventuelt udviser, ikke gør disse eller det tilhørende slagteaffald uegnet til menneskeføde eller farligt for den menneskelige sundhed.

45 Det fremgår endvidere af artikel 5, stk. 1, litra a), nr. ii), i direktiv 64/433, som affattet ved direktiv 91/497, at bakteriologiske undersøgelser eventuelt skal

foretages, såfremt der er tale om kød fra dyr, som udviser læsioner, der er bekræftet ved en grundig inspektion.

46 Dels fremgår det både af bilag I, kapitel VII, punkt 41, afsnit D, til direktiv 64/433, som affattet ved direktiv 89/662, og af bilag I, kapitel VIII, punkt 42, afsnit A, nr. 3), til direktiv 64/433, som affattet ved direktiv 91/497, at embedsdyrlægen ved undersøgelsen efter slagtningen systematisk skal foretage trikinundersøgelse af fersk kød fra svin, indeholdende tværstribet skeletmuskulatur.

47 Desuden fremgår det af artikel 5, litra f), i direktiv 64/433, som affattet ved direktiv 89/662, at fersk kød fra dyr, for så vidt angår svin, hos hvilke der er konstateret forekomst af trikiner, ikke kan gøres til genstand for handel inden for Fællesskabet, og af artikel 5, stk. 1, litra a), nr. iii), i direktiv 64/433, som affattet ved direktiv 91/497, at fersk kød fra dyr, der er angrebet af trikinose, skal erklæres uegnet til menneskeføde.

48 I medfør af artikel 4, stk. 1, litra a), i direktiv 64/433, som affattet ved direktiv 89/662, og artikel 6, stk. 1, litra a), i direktiv 64/433, som affattet ved direktiv 91/497, er det kun fersk svinekød, som har været udsat for kuldebehandling i overensstemmelse med direktiv 77/96, der ikke behøver at gennemgå den obligatoriske trikinkontrol.

49 Det følger af disse konstateringer, at såvel bakteriologiske undersøgelser som trikinundersøgelser af svinekød indgår i den sundhedsmæssige undersøgelse og kontrol, som omhandles i direktiv 64/433, og hvis omkostninger er dækket af den EF-afgift, som blev indført ved direktiv 85/73 og beslutning 88/408, og senere reguleret ved direktiv 85/73, som ændret ved direktiv 93/118.

50 Det er intet i disse retsakter, som tyder på, at nævnte afgift ikke skulle dække omkostningerne i forbindelse med sådanne undersøgelser eller en sådan kontrol, fordi undersøgelserne eller kontrollen ikke gennemførtes i alle tilfælde, eller fordi omkostningerne skulle dækkes af en særlig afgift.

51 På den ene side fremgår det nemlig af artikel 2, stk. 1, i beslutning 88/408 og af kapitel I, nr. 1, i bilaget til direktiv 85/73, som ændret ved direktiv 93/118, at EF-afgiften er fastsat til et fast beløb for hver dyreart.

52 Som generaladvokaten har understreget i punkt 58 i forslaget til afgørelse, er det netop selve kernen i en fast afgift, at den i bestemte tilfælde overstiger de faktiske udgifter, der er forbundet med de foranstaltninger, som den skal finansiere, og at den i andre tilfælde er lavere end disse udgifter.

53 På den anden side fremgår det af artikel 5, stk. 1, i beslutning 88/408 og af artikel 2, stk. 4, i direktiv 85/73, som ændret ved direktiv 93/118, at EF-afgiften træder i stedet for enhver anden skat eller afgift, som nationale, regionale eller kommunale myndigheder i medlemsstaterne opkræver for sundhedsmæssig undersøgelse og kontrol i henhold til bl.a. direktiv 63/433.

54 Ganske vist kan medlemsstaterne i henhold til på den ene side artikel 2, stk. 2, i direktiv 85/73, og artikel 2, stk. 2, i beslutning 88/408, og på den anden side artikel 2, stk. 3, i direktiv 85/73, som ændret ved direktiv 93/118, opkræve beløb, der er større end EF-afgifterne, forudsat at dette beløb ikke overstiger de faktiske undersøgelsesudgifter.

55 Ingen af disse bestemmelser tillader dog, at der opkræves en særlig afgift foruden EF-afgiften med henblik på at dække bestemte omkostninger for undersøgelses- og kontrolforanstaltninger, som ikke foretages i alle tilfælde.

56 Det fremgår derimod såvel af bilaget til beslutning 88/408 som af kapitel I, nr. 4, litra a) og b), i bilaget til direktiv 85/73, som ændret ved direktiv 93/118, at enhver forhøjelse, som en medlemsstat vedtager, skal vedrøre selve EF-afgiftens faste beløb og skal ske i form af en forhøjelse af denne afgift, samt at opkrævningen af en særafgift med et beløb, der overstiger EF-afgiftens niveau, skal dække alle de faktiske omkostninger.

57 Endelig, som det fremgår af femte og sjette betragtning til direktiv 85/73 og af fjerde og sjette betragtning til direktiv 93/118, har fastsættelsen af ensartede regler for finansiering af sundhedsmæssige undersøgelser og kontrol af fersk kød til formål at afhjælpe de konkurrencefordrejninger, som er en følge af de forskelle, som findes på området i medlemsstaterne.

58 Der er imidlertid risiko for, at dette formål ikke opnås, såfremt visse sundhedsmæssige undersøgelser og kontrolforanstaltninger, som er fastsat i direktiv 64/433, kunne holdes uden for den således harmoniserede fællesskabsretlige finansieringsordning og danne grundlag for opkrævning af nationale særafgifter.

59 Det følger af ovenstående, at de forelagte spørgsmål skal besvares med, at de omkostninger, der er forbundet med bakteriologiske undersøgelser og trikinundersøgelser, som gennemføres i henhold til direktiv 64/433, som affattet såvel

ved direktiv 89/662 som ved direktiv 91/497, er omfattet af den EF-afgift, som medlemsstaterne opkræver for sundhedsmæssig undersøgelse og kontrol af fersk kød i medfør af dels direktiv 85/73 og beslutning 88/408, dels direktiv 85/73, som ændret ved direktiv 93/118.

Sagsomkostningerne

60 De udgifter, der er afholdt af Kommissionen, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke erstattes. Da sagernes behandling i forhold til hovedsagernes parter udgør et led i de sager, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (Anden Afdeling)

vedrørende de spørgsmål, der er forelagt af Bundesverwaltungsgericht ved kendelser af 27. april 2000, for ret:

De omkostninger, der er forbundet med bakteriologiske undersøgelser og trikinundersøgelser, som gennemføres i henhold til Rådets direktiv 64/433/EØF

af 26. juni 1964 om sundhedsmæssige problemer vedrørende handelen med fersk kød inden for Fællesskabet, som affattet såvel ved Rådets direktiv 89/662/EØF af 11. december 1989 om veterinærkontrol i samhandelen i Fællesskabet med henblik på gennemførelse af det indre marked som ved Rådets direktiv 91/497/EØF af 29. juli 1991 om ændring og kodificering af direktiv 64/433 med henblik på at udvide dets anvendelsesområde til også at omfatte produktion og afsætning af fersk kød, er omfattet af den EF-afgift, som medlemsstaterne opkræver for sundhedsmæssig undersøgelse og kontrol af fersk kød i medfør af dels Rådets direktiv 85/73/EØF af 29. januar 1985 om finansiering af sundhedsmæssig undersøgelse og kontrol af fersk kød og fjerkrækød og Rådets beslutning 88/408/EØF af 15. juni 1988 om størrelserne for den afgift, der i henhold til direktiv 85/73 skal opkræves for sundhedsmæssig undersøgelse og kontrol af fersk kød, dels direktiv 85/73, som ændret ved Rådets direktiv 93/118/EF af 22. december 1993.

Colneric Schintgen Skouris

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 30. maj 2002.

R. Grass

Justitssekretær

N. Colneric

Formand for Anden Afdeling